

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันคนไทยให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาชาวบ้านมากขึ้น โดยหันมาบริโภคสินค้าไทย นิยมการแต่งกายด้วยผ้าไทย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของไทยที่มีความความงดงามและมีเสน่ห์ในตัวเอง ผ้าทอพื้นเมืองของไทยมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานและยังคงรักษา รูปแบบลวดลายและเทคนิคการทอแบบโบราณไว้อย่างสวยงาม เอกลักษณ์ของผ้าทอในกลุ่มชนแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ผ้าทอพื้นเมืองของไทยมีอยู่ทุกภาคของประเทศไทย ซึ่งในแต่ละภาคแต่ละกลุ่มชนจะมีเอกลักษณ์ของผ้าทอที่ไม่ซ้ำกัน ทั้งนี้เนื่องมาจาก สภาพภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม วิถีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน การทอผ้าเป็นกระบวนการที่มีหลายขั้นตอนเป็นการผสมผสานศิลปะด้านหัตถกรรมอย่างประณีต ซึ่งบ่งบอกถึง วัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชนในสังคมนั้นๆ ความงดงามของลวดลายผ้าทอบ่งบอกถึงอารยธรรม ความเจริญของกลุ่มชนนั้นซึ่งถือเป็นมรดกตกทอดแก่ชนรุ่นหลังที่ได้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ด้านการทอผ้า

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีประชาชนที่ประกอบอาชีพผลิตผ้าทอเป็นจำนวนมาก ทั้งผลิตเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม โดยแต่ละอำเภอแต่ละกลุ่มชนก็มีการผลิตผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์ของตน โดยผ้าทอของจังหวัดลำพูนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งแก่ ผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ ของวิสาหกิจชุมชนบ้านเด่นยางมูล อำเภอฝาง จังหวัดลำพูน โดยสมาชิกส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยงซึ่งเป็นชนเผ่าที่มีวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมประเพณีและภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว สิ่งที่บ่งบอกถึงเผ่าพันธุ์ คือ การแต่งกายของแต่ละกลุ่มซึ่งมีลักษณะเฉพาะของตนที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด (สังคิต จันทนะ โปธิ , 2542) ผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณเป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้การดูแลของมูลนิธิโครงการหลวง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้มและได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มผช. 252/2547 (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม , ออนไลน์) อีกทั้งยังเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกผู้ร่วมโครงการ โดยปัจจุบันมีจำนวนหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 71 คร้วเรือน (ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม , 2551)

ผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ เป็นผ้าทอที่มีความเป็นเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะตัว กรรมวิธีที่ใช้ในการผลิตจะเป็นศิลปะ โดยใช้เครื่องทอที่เอนในการทอผ้า นอกจากนั้นผ้าทอกะเหรี่ยง

ลายโบราณยังมีการย้อมด้วยสีธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ เปลือกไม้ คราม เป็นต้น การทอ ลวดลายบนผืนผ้ารับแรงบันดาลใจจากสภาพแวดล้อม และผลิตภัณฑ์ผ้าทอกะเหรี่ยงเป็นผ้าทอที่มี รูปแบบฝ้ายกดอกที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ตามความคิดสร้างสรรค์ของชาวกะเหรี่ยงที่ประดิษฐ์ คิดค้นลวดลายบนผืนผ้าให้มีความผสมกลมกลืนกัน ผ้าทอส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้ใน คราวเรือนได้ เช่น เสื้อ ผ้าถุง ย่อม (ฤชอร แซ่โกย , 2544)

ดังนั้นผู้ทำการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการผลิต ผ้าทอ กะเหรี่ยงลายโบราณ ของวิสาหกิจชุมชนบ้านเด่นยางมูล อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน เพื่อเป็นประโยชน์ แก่ผู้ที่สนใจจะลงทุนผลิตผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอ กะเหรี่ยงลายโบราณให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการผลิตผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ ของวิสาหกิจ ชุมชนบ้านเด่นยางมูล อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบด้านทุนและผลตอบแทนของการผลิตผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ ของ วิสาหกิจชุมชนบ้านเด่นยางมูล อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน
2. สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการประกอบการตัดสินใจลงทุนผลิตผ้าทอกะเหรี่ยงลาย โบราณและเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น

นิยามศัพท์

เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้และเพื่อให้มีความเข้าใจร่วมกัน ในการศึกษา จึงได้นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

ผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ หมายถึง ผ้าทอลายกดอกที่เป็นเอกลักษณ์ที่ชาวกะเหรี่ยงของ วิสาหกิจชุมชน บ้านเด่นยางมูล อำเภอเถลี จังหวัดลำพูน เป็นผู้ผลิต ซึ่งเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียง

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นจากการลงทุนผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายใน การลงทุนทุกอย่างที่เกี่ยวข้องในการผลิตผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ จนกระทั่งเป็นสินค้าสำเร็จรูป

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนค่าขายที่ได้รับจากการลงทุนผ้าทอกะเหรี่ยงลายโบราณ หลังหักค่าใช้จ่ายในการลงทุนแล้ว

วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน รวมทั้งการจัดการ “ทุนของชุมชน” ที่เป็น เงิน ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม อย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งพาตนเอง (สำนักพัฒนาเกษตรกร, 2548: ออนไลน์)

กลุ่มทอผ้าบ้านเด่นยางมูล อำเภอฝาง จังหวัดลำพูน หมายถึง กลุ่มสมาชิกทอผ้าบ้านเด่นยางมูล อำเภอฝาง จังหวัดลำพูน ซึ่งได้ขอจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 สถานที่ตั้งกลุ่มอยู่ที่ หมู่ที่ 12 ตำบลนาทราย อำเภอฝาง จังหวัดลำพูน